

USAID
AMERIKA XALQINDAN

Azərbaycan Respublikasının
Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi

Azərbaycan Dövlət
Aqrar Universiteti

AgroNote

Kənd Təsərrüfatı Uçotu Jurnalı

Fındıq

“AgroNote”

konsepsiyasının müəllifləri

Şəfiyev İsa
Qəmbərova Səadət

Əlaqə nömrələri: (055) 656 36 72, (051) 744 55 38

Elektron poçt ünvanları: isa.sefi@gmail.com,

qamberova.seadet@gmail.com

Azərbaycan Respublikasının
Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi

Azərbaycan Dövlət
Aqrar Universiteti

Bu AgroNote qeyd təsərrüfat uçot jurnalı **ABŞ Beynəlxalq İnkişaf Agentliyinin dəstəyi** ilə 72011219C00001 sayılı müqavilənin şərtlərinə uyğun olaraq nəşr edilib. Kitabda söylənilən fikirlər müəllifə məxsusdur və ABŞ Beynəlxalq İnkişaf Agentliyinin mövqeyini özündə əks etdirmir.

FINDIQ HAQQINDA MARAQLI MƏLUMATLAR

- Fındıq (lat. Corylus) – tozağacıkimilər fəsiləsinə aid bitki cinsidir.
- Fındıq hündürlüyü 10 metrə qədər qalxa bilən fındıq ağacının meyvəsidir.
- Fındıq bitkiləri 8-10 gövdəli kol şəklində formalaşdırılır.
- Fındıq qidalandırıcı maddələrlə zəngindir. Onun tərkibində olan kalorinin miqdarı çörəyin tərkibində olan kalorinin miqdarından 2-3 dəfə, süddəkindən 8 dəfə çoxdur.
- Fındıq zülalla, mürəkkəb karbohidratlarla, hüceyrəli və doymamış yağlarla zəngindir və tərkibində xolesterin yoxdur.
- Fındığın tərkibinin 60%-ni yağlar təşkil edir. Fındığın tərkibində olein, stearin, palmit yağları var.
- Fındığın səhhətə xeyrinin əsas səbəbi tərkibində olan yağın 96%-i insan üçün xeyirli olan doymamış turşulardan – olein və linol turşularından təşkil olmasıdır. Bu yağlar qanda xolesterinin miqdarının azalmasına səbəb olur, damarların divarını möhkəmləndirir, orqanizmin inkişafını sürətləndirir.
- Fındığın tərkibində zülallar, B1, B2, C, E vitaminləri, kalium, kolbat, dəmir, sink, siamin, niasin, protein və s. var. Fındığın fosfor və kaliumun miqdarına görə tayı-bərabəri yoxdur.
- Fındığın tərkibində yüksək miqdarda olan kalium və kalsium natriumla birlikdə sümük quruluşunun effektiv inkişafına və yüksək qan təzyiqinin qarşısının alınmasına gətirib çıxardır.
- Çoxlu miqdarda fındıq yemək beyində spazmların əmələ gəlməsinə səbəb ola bilər.
- Qabıqsız fındıq almaq olmaz. Fındıq uzun müddət qabıqsız qaldıqda onda olan minerallar tərkibini dəyişə bilər.
- Fındığın vətəni Aralıq dənizi ölkələridir.
- Fındıq bitkisi 20-yə qədər geniş yayılmış növü birləşdirir.
- Fındığın növləri Avropa Asiya və Şimali Amerikada yayılmışlar.
- Respublikamızda fındıq uzun müddətli seçmə nəticəsində, xalq seleksiyasının məhsulu olan sortlar Ata-baba, Yağlı fındıq, Gəncə fındığı, Əşrəfi və həmçinin gətirilmə Kudryavçik sortu geniş becərilir
- Son 20 ilə qədər fındıq istehsal etməyən ölkədə, 2000-ci illərin əvvəlində Ferrero firmasının dəstəyi ilə fındıq ekimlərinə başlandı.
- 100 q. fındıq ləpəsində 639 kkal enerji malikdir, həmçinin yüksək faizli zülalla da 16%dan 19%a qədər zəngindir.
- Meyvəsi ilə yanaşı hətta qabıq və yarpaqları da müalicə əhəmiyyətlidir. Qabığının həlimi və yarpaqlarının şirəsi kapillyar qanaxmanın, damarların daraldılması kimi müalicəvi əhəmiyyətə malikdir
- Amerika və Avropada fındıq yağı böyük populyarlıqdan istifadə edirlər.

BİR HEKTAR SAHƏDƏ YARI İNTENSİV FİNDİQ BAĞININ SALINMASI VƏ BECƏRİLMƏSİNƏ ÇƏKİLƏN XƏRCLƏR

Cədvəl 1

<i>ƏKİN SXEMİ: 5.5m x 3m</i>	<i>1 İL ÜÇÜN</i>		<i>AZN</i>		<i>İL ƏRZİNDƏ GÖRÜLƏN İŞLƏR</i>					<i>İLLİK GƏLİR, AZN</i>				
	<i>Vahid</i>	<i>1 hektara</i>	<i>Ədədin qiyməti</i>	<i>Cəmi</i>	<i>1-ci</i>	<i>2-ci</i>	<i>3-cü</i>	<i>4-cü</i>	<i>5-ci</i>	<i>1-ci</i>	<i>2-ci</i>	<i>3-cü</i>	<i>4-cü</i>	<i>5-ci</i>
BƏNDLƏR														
MƏHSULDARLIQ	ton	4	5 000	20 000					3					20 000
SATIŞDAN ƏLDƏ OLUNAN ÜMUMİ GƏLİR														20 000
TORPAQ SAHƏSİNƏ YATIRILAN İNVESTİSİYA														
TORPAQ SAHƏSİNİN HAZIRLANMASI 1)	dəfə	3	100	300	0	0	0	0	0	300	0	0	0	0
ƏKİN ÇALALARI 2)	ədəd	416	1.00	416	0	0	0	0	0	416	0	0	0	0
TİNGLƏRİN ALINMASI 2)	ədəd	416	5	2 080	0	0	0	0	0	2 080	0	0	0	0
SUVARMA SİSTEMİNİN QURADIRILMASI	ədəd	1	3 400	3 400	0	0	0	0	0	3 400	0	0	0	0
TİNGLƏRİN ƏKİLMƏSİ 2)	ədəd	416	1,00	416	0	0	0	0	0	416	0	0	0	0
CƏMİ				6 612						6 612				
GÜBRƏLƏR VƏ DƏRMANLAR														
NPK (AZOT-FOSFOR-KALİUM) 3)	kq	500	2,20	1 100	500	750	1 000	1 000	1 000	1 100	1 650	2 200	2 200	2 200
KALSİUM NİTRAT 4)	kq	250	1,50	375	0	0	0	250	250	0	0	0	375	375
CƏMİ				1 100						1 100	1 650	2 200	2 575	2 575
HERBİSİDLƏR 5)	litr	3	40	120	3	3	3	3	3	120	120	120	120	120
İNSEKTİSİDLƏR VƏ FUNQİSİDLƏR 5)				100						100	200	200	200	200
CƏMİ				220						220	320	320	320	320
ƏMƏK HAQQI XƏRCLƏRİ														

DAİMİ İŞÇİ	ay	12	400	0						0	0	0	0	4 800
SUVARMA	ay	12	100	1 200						1 200	1 200	1 200	1 200	1 200
TRAKTOR SÜRÜCÜSÜ	ay	12	400	0						0	0	0	0	4 800
SEYRƏLTMƏ VƏ BUDAMA İŞLƏRİ ÜZRƏ XƏRCLƏR 6)	ədəd	416	1	0			416	416	416	0	0	416	416	416
MƏHSUL YIĞIMI 7)	gün	1	560	0						0	0	0	0	560
AQRONOM MƏSLƏHƏTİ (YERLİ)	il	1	500	500						500	500	500	500	500
CƏMİ				1 700						1 700	1 700	2 116	2 116	12 276
CƏMİ BECƏRİLMƏ XƏRCLƏRİ				9 632						9 632	3 670	4 636	5 011	15 171
ÜMUMİ GƏLİR										-	-	-	-	20 000
XALİS MƏNFƏƏT										(9 632)	(3 670)	(4 636)	(5 011)	4 829
XALİS MƏNFƏƏT (kumulyativ)											(13 302)	(17 938)	(22 949)	(18 120)

* **Xüsusi qeyd 1.**Cədvəldə göstərilən bütün qiymətlər və hesablamalar nisbidir və təsərrüfatın xüsusiyyətləri, biznes imkanları və bazarda mövcud olan tələb-təklif əsasında dəyişə bilər.

** **Xüsusi qeyd 2.**Gübrələrin verilməsi, herbisid və funqisidlərdən istifadə, tövsiyə xarakteri daşıyır və yalnız yerli aqronomun nəzarəti altında bitkilərə verilir.

1) Sahənin əkinə hazırlanması (təmizlənməsi, hamarlanması və sair aqrotexniki işlər).

2) 5.5 m x 3m sxemi üzrə 1 hektara 416 ting alınıb əkilməlidir və hər bir tingin əkilməsinə görə işçiyə 1 AZN ödənilməsi nəzərdə tutulur.

3) NPK gübrəsinin əkilmiş bağın 1 hektarına birinci ildə 500 kq, ikinci ildə 750 kq, növbəti üç illərdə isə 1000 kq verilməsi tövsiyə olunur.

4) Kalsium Nitrat gübrəsinin verilməsi dördüncü ildən başlanır və əkilmiş bağın 1 hektarına 4-cü və 5-ci illərdə hər il 250 kq verilməsi tövsiyə olunur.

5) Herbisidlərin hər il 1 hektar bağa 3 litr qədər verilməsi tövsiyyə olunur, inseksidlər, funqisidlər və herbisidlərin bitkilərə verilməsi bir başa aqronom nəzarəti və tövsiyələri əsasında olmalıdır.

6) Burada kal meyvələrin ağaclarda seyrəldilməsi və ağacların budanması birgə hesablanıb (cəmi - 1 AZN bir ağaca).

7) Nəzərdə tutulur ki, 20 işçi bir gün ərzində 1 hektar bağın məhsulunu yığıb tamamlayacaq. Bir işçinin gündəlik əmək haqqı 28 AZN hesabı ilə DSMF ödənişləri nəzərə alınmaqla ödənilir.

8) Əmək haqqı ödənişləri üzrə xərclər, Vergi Məcəlləsinə edilmiş sonuncu dəyişiklikləri nəzərə almaqla hesablanmışdır.

Fındıq

Cədvəl 2

S/s	İri təsərrüfatlar üçün tövsiyə olunan investisiya xərcləri	Məbləğ, AZN
1	Artezian quyusunun qazılması, nasosun quraşdırılması və elektrik şəbəkisinə qoşulması	70 000
2	Damcılama suvarma sisteminin quraşdırılması	3 400
3	Traktorun alınması	26 000
4	Dərman çiləyiçisinin alınması	8 000
5	Köməkçi istehsal sahələrinin tikintisi (su hovuzu, anbar və s.)	20 000
6	Bağın hasara alınması	20 000
7	Sair əsaslı investisiya qoyuluşları	10 000
Cəmi investisiya xərcləri		157 400

Texnoloji xəritənin açıqlamaları

Cədvəl 3

Fındıq bağının salınması üzrə əməliyyatların açıqlamaları					
S/s	Kənd təsərrüfatı işlərinin məzmunu	Ölçü vahidi	1 hektar üçün	Vahidinin qiyməti, AZN	Ümumi məbləğ, AZN
1	2	3	4	5	6
A	Bağın salınması və birinci il üzrə xərclər				6 232
1	Torpaq sahəsinin hazırlanması	dəfə	3	100	300
	Əkin çalaları	ədəd	416	1	416
	Tinglərin alınması	ədəd	416	5	2080
	Tingləri əkilməsi	ədəd	416	1	416
2	Suvarma	ay	12	100	1200
	Gübrələmə	Açıqlamada qeyd edilmişdir.			1100
	İnsektisidlər və funqisidlər	-	-	-	100
	Herbesid çiləmə	litr	3	40	120
	Seyrəltmə və budama	ədəd	0	0	0
	Daimi işçi xərcləri	ay	0	0	0
	Traktor sürücüsü	ay	0	0	0
	Aqronom məsləhəti (yerli)	il	1	500	500
Məhsul yığımı*	gün	0	0	0	
B	İkinci il üzrə xərclər				3 670
3	Suvarma	ay	12	100	1200
	Gübrələmə	Açıqlamada qeyd edilmişdir.			1650
	İnsektisidlər və funqisidlər	-	-	-	200
	Herbesid çiləmə	litr	3	40	120

	Seyrəltmə və budama	ədəd	0	0	0
	Daimi işçi xərcləri	ay	0	0	0
	Traktor sürücüsü	ay	0	0	0
	Aqronom məsləhəti (yerli)	il	1	500	500
	Məhsul yığımı*	gün	0	0	0
C	Üçüncü il üzrə xərclər				4 636
4	Suvarma	ay	12	100	1200
	Gübrələmə	Açıqlamada qeyd edilmişdir.			2200
	İnsektisidlər və funqisidlər	-	-	-	200
	Herbesid çiləmə	litr	3	40	120
	Seyrəltmə və budama	ədəd	416	1	416
	Daimi işçi xərcləri	ay	0	0	0
	Traktor sürücüsü	ay	0	0	0
	Aqronom məsləhəti (yerli)	il	1	500	500
	Məhsul yığımı*	gün	0	0	0
D	Dördüncü il üzrə xərclər				5 011
5	Suvarma	ay	12	100	1200
	Gübrələmə	Açıqlamada qeyd edilmişdir.			2575
	İnsektisidlər və funqisidlər	-	-	-	200
	Herbesid çiləmə	litr	3	40	120
	Seyrəltmə və budama	ədəd	416	1	416
	Daimi işçi xərcləri	ay	0	0	0
	Traktor sürücüsü	ay	0	0	0
	Aqronom məsləhəti (yerli)	il	1	500	500
	Məhsul yığımı*	gün	0	0	0
E	Beşinci il üzrə xərclər				15 171
6	Suvarma	ay	12	100	1 200
	Gübrələmə	Açıqlamada qeyd edilmişdir.			2 575
	İnsektisidlər və funqisidlər	-	-	-	200
	Herbesid çiləmə	litr	3	40	120
	Seyrəltmə və budama	ədəd	416	1	416
	Daimi işçi xərcləri	ay	12	400	4 800
	Traktor sürücüsü	ay	12	400	4 800
	Aqronom məsləhəti (yerli)	il	1	500	500
	Məhsul yığımı*	gün	1	560	560
Cəmi xərclər					34 720

*Nəzərdə tutulur ki, fermer 4 il ərzində meyvə bağına davamlı olaraq investisiya xərcləri çəkir. 5-ci ildən etibarən məsul yığımı üzrə xərclər nəzərə alınmalıdır.

Bütün hesablamalar nisbidir, tövsiyə xarakteri daşıyır və təsərrüfatın xüsusiyyətləri, biznes imkanları və bazarda mövcud olan tələb-təklif əsasında dəyişə bilər.

TƏSƏRRÜFAT SAHİBİ HAQQINDA MƏLUMATLAR

Ad, soyad, ata adı		
VÖEN		
Təvəllüd (gün/ay/il)		
Telefon nömrəsi	Mobil:	Ev:
Elektron poçt ünvanı		
Yaşadığı ünvan (rayon, kənd, qəsəbə, küçə, ev, məhəllə)		
Torpaqların yerləşdiyi rayonun və kəndin adı		
Torpağın yerləşdiyi ərazinin adı (xüsusi bir ad)		
Ümumi torpaq sahəsinin ölçüsü		
Əkilən torpaq sahəsi		
Maliyyə ili		

Təsərrüfat xərcləri

S/s	Tarix	Əməliyyatların növü	Ölçü vahidi	Miqdarı	Qiyməti, AZN	Cəmi məbləğ, AZN
1/...../.....					
2/...../.....					
3/...../.....					
4/...../.....					
5/...../.....					
6/...../.....					
7/...../.....					
8/...../.....					
9/...../.....					
10/...../.....					
Cəmi						

Təsərrüfat xərcləri

S/s	Tarix	Əməliyyatların növü	Ölçü vahidi	Miqdarı	Qiyməti, AZN	Cəmi məbləğ, AZN
1/...../.....					
2/...../.....					
3/...../.....					
4/...../.....					
5/...../.....					
6/...../.....					
7/...../.....					
8/...../.....					
9/...../.....					
10/...../.....					
Cəmi						

Təsərrüfat xərcləri

S/s	Tarix	Əməliyyatların növü	Ölçü vahidi	Miqdarı	Qiyməti, AZN	Cəmi məbləğ, AZN
1/...../.....					
2/...../.....					
3/...../.....					
4/...../.....					
5/...../.....					
6/...../.....					
7/...../.....					
8/...../.....					
9/...../.....					
10/...../.....					
Cəmi						

Təsərrüfat xərcləri

S/s	Tarix	Əməliyyatların növü	Ölçü vahidi	Miqdarı	Qiyməti, AZN	Cəmi məbləğ, AZN
1/...../.....					
2/...../.....					
3/...../.....					
4/...../.....					
5/...../.....					
6/...../.....					
7/...../.....					
8/...../.....					
9/...../.....					
10/...../.....					
Cəmi						

Təsərrüfat xərcləri

S/s	Tarix	Əməliyyatların növü	Ölçü vahidi	Miqdarı	Qiyməti, AZN	Cəmi məbləğ, AZN
1/...../.....					
2/...../.....					
3/...../.....					
4/...../.....					
5/...../.....					
6/...../.....					
7/...../.....					
8/...../.....					
9/...../.....					
10/...../.....					
Cəmi						

Təsərrüfat xərcləri

S/s	Tarix	Əməliyyatların növü	Ölçü vahidi	Miqdarı	Qiyməti, AZN	Cəmi məbləğ, AZN
1/...../.....					
2/...../.....					
3/...../.....					
4/...../.....					
5/...../.....					
6/...../.....					
7/...../.....					
8/...../.....					
9/...../.....					
10/...../.....					
Cəmi						

Təsərrüfat xərcləri

S/s	Tarix	Əməliyyatların növü	Ölçü vahidi	Miqdarı	Qiyməti, AZN	Cəmi məbləğ, AZN
1/...../.....					
2/...../.....					
3/...../.....					
4/...../.....					
5/...../.....					
6/...../.....					
7/...../.....					
8/...../.....					
9/...../.....					
10/...../.....					
Cəmi						

Təsərrüfat xərcləri

S/s	Tarix	Əməliyyatların növü	Ölçü vahidi	Miqdarı	Qiyməti, AZN	Cəmi məbləğ, AZN
1/...../.....					
2/...../.....					
3/...../.....					
4/...../.....					
5/...../.....					
6/...../.....					
7/...../.....					
8/...../.....					
9/...../.....					
10/...../.....					
Cəmi						

Gəlir əməliyyatları

S/s	Tarix	Məhsulun adı	Ölçü vahidi	Miqdarı	Qiyməti, AZN	Cəmi məbləğ, AZN
1/...../.....					
2/...../.....					
3/...../.....					
4/...../.....					
5/...../.....					
6/...../.....					
7/...../.....					
8/...../.....					
9/...../.....					
10/...../.....					
Cəmi						

Gəlir əməliyyatları

S/s	Tarix	Məhsulun adı	Ölçü vahidi	Miqdarı	Qiyməti, AZN	Cəmi məbləğ, AZN
1/...../.....					
2/...../.....					
3/...../.....					
4/...../.....					
5/...../.....					
6/...../.....					
7/...../.....					
8/...../.....					
9/...../.....					
10/...../.....					
Cəmi						

Mənfəət və zərər hesabatı

Gəlirlər	Məbləğ, AZN
Cəmi gəlirlər	
Xərclər	
Cəmi xərclər	
Xalis mənfəət (zərər)	

TƏSƏRRÜFAT FƏALİYYƏTİNİN TƏHLİLİ

Cədvəl 4

S/s	İri təsərrüfatlar üçün tövsiyə olunan investisiya xərcləri	Məbləğ, AZN
1	Artezian quyusunun qazılması, nasosun quraşdırılması və elektrik şəbəkisinə qoşulması	
2	Damcılama suvarma sisteminin quraşdırılması	
3	Traktorun alınması	
4	Dərman çiləyiçisinin alınması	
5	Köməkçi istehsal sahələrinin tikintisi (su hovuzu, anbar və s.)	
6	Bağın hasara alınması	
7	Sair əsaslı investisiya qoyuluşları	
Cəmi investisiya xərcləri		

Texnoloji xəritənin açıqlamaları

Cədvəl 5

Fındıq bağının salınması üzrə əməliyyatların açıqlamaları					
S/s	Kənd təsərrüfatı işlərinin məzmunu	Ölçü vahidi	1 hektar üçün	Vahidinin qiyməti, AZN	Ümumi məbləğ, AZN
1	2	3	4	5	6
A	Bağın salınması və birinci il üzrə xərclər				
1	Torpaq sahəsinin hazırlanması	dəfə			
	Əkin çalaları	ədəd			
	Tinglərin alınması	ədəd			
	Tingləri əkilməsi	ədəd			
2	Suvarma	ay			
	Gübrələmə	Cəmi məbləğ			
	İnsektisidlər və funqisidlər	-	-	-	
	Herbesid çiləmə	litr			
	Seyrəltmə və budama	ədəd			
	Daimi işçi xərcləri	ay			
	Traktor sürücüsü	ay			
Aqronom məsləhəti (yerli)	il				
	Məhsul yığımı	gün			
B	İkinci il üzrə xərclər				
3	Suvarma	ay			
	Gübrələmə	Cəmi məbləğ			
	İnsektisidlər və funqisidlər	-	-	-	
	Herbesid çiləmə	litr			

	Seyrəltmə və budama	ədəd			
	Daimi işçi xərcləri	ay			
	Traktor sürücüsü	ay			
	Aqronom məsləhəti (yerli)	il			
	Məhsul yığımı	gün			
C	Üçüncü il üzrə xərclər				
4	Suvarma	ay			
	Gübrələmə	Cəmi məbləğ			
	İnsektisidlər və funqisidlər	-	-	-	
	Herbesid çiləmə	litr			
	Seyrəltmə və budama	ədəd			
	Daimi işçi xərcləri	ay			
	Traktor sürücüsü	ay			
	Aqronom məsləhəti (yerli)	il			
	Məhsul yığımı	gün			
D	Dördüncü il üzrə xərclər				
5	Suvarma	ay			
	Gübrələmə	Cəmi məbləğ			
	İnsektisidlər və funqisidlər	-			
	Herbesid çiləmə	litr			
	Seyrəltmə və budama	ədəd			
	Daimi işçi xərcləri	ay			
	Traktor sürücüsü	ay			
	Aqronom məsləhəti (yerli)	il			
	Məhsul yığımı	gün			
E	Beşinci il üzrə xərclər				
6	Suvarma	ay			
	Gübrələmə	Cəmi məbləğ			
	İnsektisidlər və funqisidlər	-	-	-	
	Herbesid çiləmə	litr			
	Seyrəltmə və budama	ədəd			
	Daimi işçi xərcləri	ay			
	Traktor sürücüsü	ay			
	Aqronom məsləhəti (yerli)	il			
	Məhsul yığımı	gün			
Cəmi xərclər					

